

**Posudek oponenta
na rigorózní práci Mgr. Barbory Čepíkové
„Domácí násilí z pohledu trestního práva“**

Předložená rigorózní práce obsahuje 131 stran textu a je přehledně členěna do úvodu, osmi kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Okruh použité literatury je velmi obsáhlý a zahrnuje i nemalou řadu prací zahraničních autorů. Po formální stránce splňuje předložená práce požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku sice poněkud tradiční, avšak stále vyvolávající diskuse nejen mezi laickou veřejností, ale též mezi odbornou veřejností. Nadto se jedná o problematiku dosti náročnou na zpracování, neboť kromě kvalitních teoretických znalostí vyžaduje rovněž poznatky o praktické realizaci a o problémech s ní spojených. Z tohoto pohledu se jedná o téma přínosné a aktuální.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje cíl a zaměření své práce, se nejprve věnuje pojmu a znakům násilí obecně a domácího násilí zvláště. Ačkoliv zde autorka v hojné míře vychází z odborné literatury (a nelze ani jinak), přistupuje k takto získaným poznatkům kriticky a samostatně je konfrontuje, utřídí a na jejich podkladě pak se znalostí problematiky formuluje své vlastní závěry.

Kriminologické pojetí se odráží i v dalších kapitolách práce, které analyzují genderové aspekty domácího násilí a osobu jeho oběti, včetně problematiky viktimizace. I pro zasvěceného čtenáře je velmi zajímavá ta partie práce, ve které se autorka zabývá příčinami, pro které ve většině případů je agresorem právě muž a obětí žena. Uváděná sociálně-psychologické analýzy jsou cenným zdrojem poučení. Zejména zářející je zjištění, že i znalci, u nichž by bylo lze předpokládat profesionální přístup k oběti, jsou nezanedbatelným zdrojem sekundární viktimizace.

Jádrem práce je kapitola zabývající se trestněprávní kvalifikací činů, jejichž znakem je „domácí násilí“. Provedený rozbor vybraných trestných činů se v hojné míře správně opírá o soudní judikaturu. K rozdílu mezi omezením a zbavením osobní svobody sluší dodat, že kratší doba trvání může být vyvážena vyšší intenzitou zásahu do osobní svobody. U trestných činů podle § 198 a 199 tr. zák. se mohla autorka zabývat rovněž jejich vzájemným vztahem a také možností souběhu s trestnými činy proti životu a zdraví. U trestného činu znásilnění by bylo vhodnější hovořit spíše o předmětu útoku, než o objektu. Správně je pojímán sexuální nátlak v 1. odstavci jako forma vydírání, kdežto ve 2. odstavci jako forma útisku. Důvodně je značná pozornost věnována zcela novému deliktu – nebezpečnému pronásledování.

Související trestně-procesní aspekty jsou pak obsahem následující kapitoly práce. Velmi správně zde autorka upozorňuje na úskalí ustanovení § 163 tr. řádu, kdy ovšem nejen pachatel může vydírat poškozeného, ale stejně tak může poškozený vydírat pachatele. Ani autorkou navržené řešení není ovšem zcela bez úskalí. Důvodná je rovněž skepse autorky k prokazování tísně ve smyslu ustanovení § 163a odst. 1 písm. d) tr. řádu. Akceptovat lze názor, že v krajních případech by i institut vazby mohl ochránit oběť agresora, nicméně pokud jde o výklad ustanovení o vazbě, pak autorka patrně přehlédla novelu trestního řádu č. 459/2011 Sb. Není zcela zřejmé, v jakém dalším procesním postavení, než v postavení svědka, by měl být poškozený vyslýchán. Rozhodně však třeba souhlasit s tím, že postavení poškozeného v trestním řízení by bylo žádoucí dále prohloubit.

V další kapitole své práce přináší autorka pohled na možnosti intervence v případech domácího násilí. Zejména se věnuje činnosti tzv. intervenčních center a činnosti občanských sdružení. Na to pak navazuje pohled na řešení domácího násilí na Slovensku a v dalších vybraných evropských státech, který ústí v některé náměty de lege ferenda.

V závěru své práce autorka přehledně shrnuje poznatky, ke kterým ve své práci dospěla a formuluje vlastní doporučení, vesměs smysluplná a podložená právními i věcnými argumenty.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi dobrou. Autorka prokázala hlubokou znalost zvolené problematiky, včetně jejího dosavadního literárního zpracování a soudní judikatury. Kladem je pečlivost a systematičnost zpracování celé materie a snaha po zaujetí vlastních stanovisek. Autorka nesporně prokázala schopnost samostatné odborné tvůrčí práce. Po obsahové i po formální stránce je předložená rigorózní práce způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se mohla autorka vyjádřit k otázce, zda současná právní úprava v České republice umožňuje, aby obviněnému nebo obžalovanému byl uložen „zákaz přiblížení“, známý ze zahraničních právních úprav.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě rigorózní práce a po úspěšném složení ústní zkoušky byl Mgr. Barboře Čepíkové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 23.5.2012

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent